

No valsts budžeta līdzekļiem Covid-19 infekcijas noteikšanai tiek apmaksāti šādi izmeklējumi:

I. SARS-CoV-2 vīrusa RNS klātbūtnes noteikšana:

- ar ārsta, ārsta prakses vai ārstniecības iestādes nosūtījumu*, atbilstoši klīniskajām indikācijām (laboratoriskajai pārbaudei piesakoties telefoniski pa tālruņa numuru 8303);
- epidemioloģisku indikāciju gadījumos¹;
- rutīnas skrīninga nolūkā saskaņā ar šo algoritmu.

II. Anti-SARS-CoV-2 antivielu noteikšana tikai ar ārsta nosūtījumu diagnostikas nolūkā.

III. SARS-CoV-2 vīrusa sekvencēšana.

IV. SARS-CoV-2 vīrusa variantu skrīnings ar RT-PKĀR.

* Bez nosūtījuma ir iespējams veikt profesionālo SARS-CoV-2 antigēna noteikšanas testu.

I. SARS-CoV-2 vīrusa klātbūtnes noteikšana

1. Klīniskās indikācijas (neraugoties uz vakcinācijas pret Covid-19 statusu):

1.1. Pieaugušajiem:

- 1.1.1. ar akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmēm vai citām pazīmēm, kas ir raksturīgas Covid-19 infekcijai;
- 1.1.2. ar pneimonijas klīniskajām pazīmēm t.sk. pacientiem ar diagnosticētu pneimoniju;
- 1.1.3. ar imūndeficītu, tai skaitā, pacientiem, kuri lieto imūnsupresīvu terapiju veselības stāvokļa pasliktināšanās gadījumā, citu hronisku slimību paasinājuma gadījumos, ievērojot arī epidemioloģisko risku;
- 1.1.4. ar akūtas elpceļu infekcijas slimības simptomiem un citām pazīmēm, kas ir raksturīgas Covid-19 infekcijai, un veiktais tests ir negatīvs, saglabājoties simptomiem atkārtoti pēc 48 stundām;
- 1.1.5. ar smagu akūtu respiratoru infekciju (turpmāk - SARI) bez cita iemesla, kas pilnībā izskaidro klīniskās izpausmes, t.sk. SARI, t.sk. pacienti, kuriem ir nepieciešama intensīvā terapija²;
- 1.1.6. ar neskaidras izcelsmes drudzi;
- 1.1.7. grūtniecēm un dzemdētājām ar augšējo elpošanas ceļu infekcijas simptomiem;
- 1.1.8. pacientiem pirms nopietnām manipulācijām saskaņā ar ārstniecības iestādes noteikto kārtību.

1.2. Bērniem:

- 1.2.1. bērnam ir akūta elpceļu infekcija ar Covid-19 raksturīgiem simptomiem;

¹ Ja, veicot Covid-19 gadījuma vai uzliesmojuma epidemioloģisko izmeklēšanu, pastāv profesionāli pamatotas aizdomas par plašāku infekcijas izplatīšanos Covid-19 skartajā iestādē vai uzņēmumā, kā arī, ja kolektīvā ir liels skaits kontaktpersonu, Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – SPKC) sadarbībā ar laboratoriju, iestādes vai uzņēmuma vadību un nepieciešamības gadījumā pašvaldību organizē personu laboratorisko skrīningu uz Covid-19. Šajos gadījumos ārsta, ārsta prakses vai ārstniecības iestādes nosūtījums nav nepieciešams.

² SPKC ieteikumi smagas akūtas respiratoras infekcijas (SARI) diferenciālai diagnostikai ar Covid-19 infekciju: https://www.spkc.gov.lv/lv/arstiem-par-covid-19-infekcijas-uzliesmojumu/sari_laboratora_diagnostika_sarscov2.pdf

1.2.2. bērnam ir akūta elpceļu infekcija ar retāk novērotiem Covid-19 simptomiem (rīkles hiperēmija, iesnas, galvassāpes, sāpes muskuļos, diareja, vemšana) un epidemioloģiskā anamnēze, t.sk. arī gadījumos, ja bērns pieder veselības riska grupai:

1.2.2.1. bērni ar hroniskām plaušu slimībām

1.2.2.2. bērni ar hroniskām kardiovaskulārām slimībām neatkarīgi no to cēloņa;

1.2.2.3. bērni ar hroniskām vielmaiņas slimībām;

1.2.2.4. bērni ar hroniskām nieru slimībām;

1.2.2.5. bērni ar imūndeficītu;

1.2.2.6. bērni, kuri saņem imūnsupresīvu terapiju u. tml.;

1.2.3. bērniem pirms nopietnām manipulācijām saskaņā ar ārstniecības iestādes noteikto kārtību.

2. Epidemioloģiskās indikācijas:

2.1. Kontaktpersonām sociālās aprūpes centros (turpmāk – SAC) vai ārstniecības iestādē inficēto personu izsekošanas nolūkā ieteicams pēc iespējas ātrāk veikt SARS-CoV-2 RNS noteikšanas testu vai divus SARS-CoV-2 antigēna noteikšanas testus ar 2-4 dienu intervālu.

2.2. Kontroles testus kontaktpersonai veic, ja tā turpina pildīt darba pienākumus klātienē – katru reizi pirms darba pienākumu veikšanas veic SARS-CoV-2 RNS noteikšanas testu vai SARS-CoV-2 antigēna noteikšanas testu, tai skaitā izmantojot paštestus;

2.3. Bērnam, ja ir respiratoras infekcijas slimības pazīmes un bērns 14 dienu laikā pirms simptomu parādīšanās:

2.3.1. bijis kontaktā ar lielu cilvēku skaitu, piedaloties pasākumos, kur ir daudz dalībnieku, piemēram, publiskā pasākumā, pasākumos, kur piedalās bērni no citām klasēm vai skolām - sporta sacensībās, ekskursijā, saviesīgā pasākumā, bērns bieži pavada laiku kompānijā ar citiem bērniem;

2.3.2. apmeklēja ārstniecības iestādi vai ārstējies stacionārā;

2.3.3. bērns vai bērna ģimenes loceklis ir atbraucis no ārvalstīm ar augstu Covid-19 infekcijas izplatību;

2.3.4. saslimšanas gadījums ar Covid-19 līdzīgiem simptomiem bērna ģimenē (īpaši svarīgi bērniem līdz 6 gadu vecumam vai bērnam, kas neapmeklē izglītības iestādi).

2.4. Pacientu un personāla testēšana stacionāros tiek veikta atbilstoši Pielikumā Nr. 2 noteiktajai kārtībai.

2.5. Testēšana uz Covid-19 infekciju ar SARS-CoV-2 vīrusa antigēna paštestiem izglītības iestādēs rutīnas skrīninga ietvaros tiek veikta saskaņā ar Pielikumā Nr. 1 noteikto kārtību, ja kolektīvos atbilstoši SPKC veiktajam novērtējumam pastāv augsts COVID-19 infekcijas izplatības risks³.

3. Rutīnas laboratorisko skrīningu koordinē Veselības inspekcija saskaņā ar Pielikumu Nr.1.

4. Ja Covid-19 testa rezultāts vērtējams kā apšaubāms, vāji pozitīvs vai robežvērtība, testēšanu veic atkārtoti pēc 24 - 48 stundām.

5. Ģimenes ārsts var nozīmēt laboratorisko izmeklēšanu uz Covid-19 bērna pavadošajai personai, ja nepieciešams palikt pie bērna diennakts stacionārā.

³ Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumu Nr. 662 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" 175. punkts

II. Anti-SARS-CoV-2 antivielu noteikšana⁴

6. Ar ārsta nosūtījumu:

6.1. personām, kurām ir noteikta SARS-CoV-2 RNS klātbūtne, bet nav slimības simptomu (IgG klases antivielu pret SARS-CoV-2 vīrusa nukleokapsīda (N - *nucleocapsid*) proteīnu liecina par neaktīvu infekciju – pacients vairs nav infekciozs)⁵;

6.2. ja antivielu noteikšana ir nepieciešama diagnozes precizēšanai;

6.3. pēc epidemioloģiskajām indikācijām (sadarbībā ar SPKC);

6.4. pēc vakcinācijas antivielu imūnsupresētiem pacientiem;

6.5. pacientiem, kuriem indicēta ārstēšana ar pretvīrusa monoklonālajām antivielām;

6.6. personām, kurām saņemts pilns vakcinācijas kurss, bet stacionēšanas gadījumā (vai 14 dienu laikā pirms stacionēšanas) bija noteikta SARS-CoV-2 RNS klātbūtne.

7. Apstiprinošo testēšanu paraugiem no Valsts asinsdonoru centra, kuriem ir atklātas kopējās Anti-SARS-CoV-2 antivielas veicot antivielu skrīningu asins donoriem.

8. Antivielu noteikšana pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījumiem.

III. SARS-CoV-2 vīrusa sekvenčēšana

9. Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorija (turpmāk – NRL) koordinē un organizē SARS-CoV-2 vīrusa pilnu genoma sekvenčēšanu. Laboratorijās, kuras veic testēšanu SARS-CoV-2 noteikšanai, atbilstoši noslēgtajiem līgumiem ar Nacionālo veselības dienestu (turpmāk – NVD), nodrošina NRL piekļuvi visiem paraugiem, kuros ir noteikta SARS-CoV-2 vīrusa RNS klātbūtne ģenētiskās uzraudzības nodrošināšanai.

10. NRL sadarbībā ar SPKC un laboratorijām organizē SARS-CoV-2 RNS pozitīvo paraugu vākšanu ar mērķi veikt epidemioloģiskajai situācijai atbilstošu paraugu atlasī un tālāku sekvenčēšanu.

11. Laboratorijas regulāri, līdz otrdienas beigām, sūta atlasītos pozitīvos paraugus, kad Ct (*cycle threshold*) vērtības PQR ir mazākas par 30 (gēniem, kas nav E gēns). Vēlamais parauga apjoms vismaz 250 µl. Kopā ar paraugiem sniedz informāciju par paraugu izcelsmi (SPKC forma pozitīvajiem paraugiem bez personu identificējošas informācijas) ar pievienotām Ct vērtībām.

12. Pozitīvo paraugu atlase tālākai sekvenčēšanai:

12.1. Nejaušināti atlasīti paraugi laboratorijās – paraugi, kas proporcionāli atbilst reģionu iedalījumam un vecuma struktūrai (līdz 70% no sekvenčēšanas apjoma)

12.2. Klīniskās indikācijas (līdz 15% no sekvenčēšanas apjoma):

12.2.1. Covid-19 reinfekcijas gadījumi;

12.2.2. Covid-19 pacients ar pabeigtu vakcinācijas kursu pret Covid-19 infekciju;

12.2.3. Netipiski klīniskie Covid-19 gadījumi;

12.2.4. Stacionāra Covid-19 pacienti:

12.2.4.1. Sākot ar 20. stacionēšanas dienu un turpmāk ik 14 dienas, sekojošās klīniskās situācijās pacientiem tiek veikta atkārtota SARS-CoV-2 testēšana ar molekulārbioloģiskām metodēm un pozitīva rezultātā gadījumā;

⁴ Testēšanu nodrošina Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorija

⁵ Asins parauga seroloģiskā izmeklēšana apsverama īpašās situācijās, piemēram, Covid-19 pozitīva pacienta pārvešana uz nodaļu ar zemākām izolācijas prasībām vai, ja Covid-19 infekcija ir konstatēta plānveida skrīninga rezultātā (piem., pacienta izmeklēšana pirms stacionēšanas, darbinieku laboratoriskais skrīnings, ja tas nav saistīts ar uzliesmojuma izmeklēšanu). IgG klases antivielu pret SARS-CoV-2 vīrusa S (*spike* – pīķa) proteīniem klātbūtne var liecināt gan par imūno atbildi pēc kontakta ar SARS-CoV vīrusu, gan pēc vakcinācijas. tas nav saistīts ar uzliesmojuma izmeklēšanu). IgG klases antivielu pret SARS-CoV-2 vīrusa S (*spike* – pīķa) proteīniem klātbūtne var liecināt gan par imūno atbildi pēc kontakta ar SARS-CoV vīrusu, gan pēc vakcinācijas.

- 12.2.4.2. Smaga Covid-19 infekcijas gaita, pacienti, kas ārstējas intensīvās terapijas nodaļās;
- 12.2.4.3. Covid-19 infekcijas pacients ar sekojošu imūnsupresiju:
 - 12.2.4.3.1. transplantāta saņēmējs;
 - 12.2.4.3.2. pacients, kas ilgstoši saņem kortikosteroīdus vai citas imūnmodulējošas zāles vai vēža ķīmijterapiju;
 - 12.2.4.3.3. pacients ar HIV infekciju uz zemu CD4 šūnu skaitu;
 - 12.2.4.3.4. pacients ar citu imūndeficītu;
- 12.3. Pēc epidemioloģiskās indikācijas (līdz 15% no sekvencēšanas apjoma):
 - 12.3.1. lieli Covid-19 uzliesmojumi;
 - 12.3.2. straujš gadījumu skaita pieaugums administratīvajā teritorijā;
 - 12.3.3. ievestie Covid-19 gadījumi;
 - 12.3.4. Covid-19 klasteru epidemioloģiskās izmeklēšanas nolūkā.

IV. SARS-CoV-2 vīrusa variantu skrīnings ar RT-PQR

13. Lai nodrošinātu savlaicīgu ieskatu par SARS-CoV-2 celmu ar galvenajām mutācijām *Spike* proteīnu kodējošā gēnā izplatību valstī, laboratorijām, kurām ir iespēja veikt mutāciju⁶ noteikšanu, rekomendēts to veikt visiem laboratorijā testētajiem SARS-CoV-2 RNS pozitīvajiem paraugiem. Laboratorijām, kas minēto nespēj īstenot, visi pozitīvie paraugi 1 dienas laikā ir jānosūta NRL.

14. Pozitīvo paraugu atlasīti veic katru dienu, lai nodrošinātu iespējami plašāku teritorijas, vecuma un dzimuma grupu pārklājumu. Testēšanas rezultāti jāziņo tikai SPKC (obligāts nosacījums), papildinot esošo ikdienas tabulu ar attiecīgām kolonnām, informācijas ievadīšanai SPKC epidemioloģiskajā datu bāzē. Pēc epidemioloģiskās situācijas SPKC katru nedēļu izvērtē un rekomendē laboratorijām attiecīgu mutāciju noteikšanu. Pamatojoties uz minēto, NRL katras nedēļas piektdienā informē NVD par nākamā nedēļā laboratorijām nosakāmām mutācijām, kas savukārt, minēto informāciju nosūta visām laboratorijām, kas veic Covid-19 diagnostiku.

V. Covid-19 infekcijas testēšana – maksas pakalpojums

15. Laboratoriskā izmeklēšana uz Covid-19, kas nepieciešama sadarbībspējīga testēšanas sertifikāta iegūšanai, t.sk.:

15.1. Starptautiskajiem ceļojumiem nepieciešamo laboratorisko izmeklēšanu uz Covid-19 izbraucot no Latvijas vai ieceļojot valstī;

15.2 Pēc pacienta iniciatīvas, bez ārsta nosūtījuma, tai skaitā SARS-CoV-2 RNS noteikšana pirms publisku pasākumu apmeklēšanas klātienē vai publisku pakalpojumu saņemšanas klātienē.

16. Ja Covid-19 testēšanai pacients nodod siekalu paraugu, sadarbībspējīgu pārslimošanas sertifikātu izsniedz tikai gadījumā, ja siekalu paraugs nodots laboratorijas personāla uzraudzībā.

17. Pēc darba devēja iniciatīvas noteikta skrīninga testēšana tiek apmaksāta no darba devēja līdzekļiem.

⁶ NVD, atbilstoši NRL norādēm, regulāri informē par noteiktām vīrusa mutācijām, uz ko laboratorijām, saskaņā ar iespējām, būs jāpārbauda visi pozitīvie paraugi, nodrošinot operatīvo SARS-CoV-2 vīrusa skrīningu ar variantu PQR metodi.

VI Laboratoriskais skrīnings uz Covid-19 infekciju nav nepieciešams

18. Personām, kuras ir pārslimojušas Covid-19 infekciju, nav nepieciešams veikt testēšanu uz Covid-19 infekciju pēc epidemioloģijām indikācijām un rutīnas skrīninga ietvaros 60 dienas pēc inficēšanās apstiprināšanas.

PIEZĪME: Laboratorisko izmeklēšanu uz Covid-19 infekciju – SARS-CoV-2 RNS noteikšanu, piemēram, ar polimerāzes ķēdes reakciju, veic laboratorijas, kuras ir akreditētas molekulārā bioloģijā pēc starptautiskā LVS EN ISO 15189 standarta „Medicīnas laboratorijas. Kvalitātes un kompetences prasības”.

Prioritārās riska grupas un objekti

Resors/ strādājošo grupas	Testēšana
Veselības resors*:	
Pacienti, kuri nav Covid-19 inficēti, un kurus uz stacionāru nogādā NMPD brigāde	Profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests, ko veic NMPD brigāde, nogādājot pieaugušo pacientu stacionārā, lai stacionārā varētu organizēt pacienta izolēšanu
Stacionārā aprūpējamie pacienti, kuri nav Covid-19 inficēti	SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests, profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests atbilstoši stacionāra noteiktajai kārtībai
Stacionāra darbinieki	Profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests atbilstoši stacionāra noteiktajai kārtībai
Izglītības un sporta resors:	
Izglītojamie pamatzglītības un vidējās izglītības pakāpē (tai skaitā profesionālās ievirzes izglītības programmās) ⁷	Vakcinētiem, nevakcinētiem, nepārslimojušiem un pārslimojušiem (sākot ar 61. dienu pēc inficēšanās apstiprināšanas) izglītojamiem: SARS-CoV-2 vīrusa antigēna paštesti divas vai trīs reizes nedēļā
Izglītojamie speciālās izglītības programmās (pēc iespējas – izglītojamie programmās ar kodu 58, 59 ⁸)	Izmanto izglītojamajam piemērotāko testa veidu (SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests siekalu paraugā vienu reizi nedēļā, SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests divas reizes nedēļā)
Izglītības iestāžu pedagogi un darbinieki	Atbilstoši izglītības iestādes noteiktajai kārtībai
Bērnu nometņu un sporta nometņu darbinieki un dalībnieki (nometnes darbības pirmajā dienā)	Atbilstoši darba devēja noteiktajai kārtībai
Labklājības resors:	
SAC klienti	SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests siekalu paraugā reizi nedēļā vai profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa

⁷ Izņemot profesionālās tālākizglītības un profesionālas pilnveides izglītības programmās, pieaugušo neformālās izglītības programmās

⁸ Speciālo izglītības programmu audzēkņi tiek testēti uz Covid-19, iekļaujot pēc iespējas vairāk iestādes audzēkņus, individuāli izvērtējot katru gadījumu un lemjot par risinājumiem, kas katram konkrētam skolēnam būtu draudzīgāks un neradītu traumējošu psiholoģisku ietekmi. Lai to nodrošinātu, laboratorijas, kas veic konkrēto skolu skolēnu laboratorisko testēšanu kopīgi ar skolas personālu vienosies par procedūram katras konkrētās skolas audzēkņu testēšanai. Obligāti testēšanu uz Covid-19 veic, pastāvot klīniskām indikācijām un epidemioloģiskām indikācijām (2.1., 2.2., 2.3. punkti).

	antigēna noteikšanas tests divas reizes nedēļā
Dienas SAC klienti	Profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests vai SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas paštests darbinieka uzraudzībā ik pēc 72 stundām
Sociālās aprūpes centru un dienestu darbinieki	SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests siekalu paraugā reizi nedēļā vai profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests vai paštests divas reizes nedēļā
Tieslietu resors:	
Ieslodzījumu vietu ieslodzītie, t.sk. ieslodzījuma vietā esošie izglītojamie	SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests siekalu paraugā vienu reizi nedēļā
Iekšlietu resors:	
Patvēruma meklētāji izmitināšanas/uzturēšanās vietās	SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests siekalu paraugā vai profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests vienu reizi nedēļā

No valsts budžeta līdzekļiem apmaksāti SARS-CoV-2 vīrusa antigēna testi prioritārajām grupām tiek nodrošināti atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 13. maija noteikumos Nr. 308 "Noteikumi par prioritāro institūciju un vajadzību sarakstā iekļautajām institūcijām nepieciešamajiem epidemioloģiskās drošības nodrošināšanas resursiem" noteiktajai kārtībai.

Pacientu un personāla testēšana slimnīcās

I. Akūtas respiratoras vīrusa infekcijas testēšanas algoritms neatliekamajiem pacientiem slimnīcas uzņemšanas nodaļā

I. Stacionējams pacients ar augšējo elpceļu infekcijas simptomiem vai pneimoniju:

SARS-CoV-2 antigēna tests (ja vērsās pats vai NMPD brigāde to nav veikusi pirms stacionēšanas)

Gripa*/SARS-CoV-2/RSV RNS tests (ātrais tests slimnīcās, kurās ir iespējas to veikt)

Gripas* un SARS-CoV-2 RNS tests laboratorijā

II. Pacientam nepieciešama dzīvību glābjoša operācija vai manipulācija (līdz 2 stundām), intensīvā terapija

SARS-CoV-2 antigēna tests (ja vērsās pats vai NMPD brigāde to nav veikusi pirms stacionēšanas)

SARS-CoV-2/RSV RNS tests (ātrais tests slimnīcās, kurās ir iespējas veikt)

SARS-CoV-2 RNS tests laboratorijā

II. SARS-CoV-2 rutīnas skrīnings stacionārā aprūpējamiem pacientiem bez COVID-19 vai respiratoriem simptomiem:

SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests iestāšanās dienā, 4. un 7. stacionēšanas dienā, pēc tam ik pēc 7 dienām (siekalu vai deguna un rīkles gala/mutes dobuma un rīkles gala paraugs)

III. Pacients, kuram stacionārā parādās respiratorie simptomi vai pneimonija

SARS-CoV-2/ RSV RNS tests (tests slimnīcās, kurās ir iespējas to veikt vai sūtīt uz NRL)

Ja SARS CoV-2/ RSV RNS tests negatīvs, bet klīniskie simptomi turpinās, atkārtota testēšana pēc 48 stundām

Gripas vīrusu RNS tests* (tests slimnīcās, kurās ir iespējas to veikt vai sūtīt uz NRL)

MULTIPLEX RNS/DNS tests** laboratorijā (tests slimnīcās, kurās ir iespējas to veikt vai sūtīt uz NRL)

IV. Personāla rutīnas skrīnings

Profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests ik pēc 72 stundām

* Gripas RNS testu veic diferenciālās diagnostikas un specifiskās terapijas nozīmēšanas nolūkos:

- pacientiem ar smagu akūtas augšējo elpceļu infekcijas norisi;
- gripa noris ar komplikācijām personai, kura ir vakcinēta pret gripu ar Pasaules veselības organizācijas rekomendēto vakcīnu konkrētajai epidēmiskajai sezonai;
- nāve iestājusies pacientam ar akūtas augšējo elpceļu infekcijas simptomiem.

** Izmeklēšanu ar MULTIPLEX RNS/DNS testu pēc epidemioloģiskām indikācijām, tai skaitā, uzliesmojuma gadījumā, vai specifisku uzraudzības pētījumu ietvaros